

УДК 330.322.1

DOI: 10.31359/2312-3427-2021-1-378

П.І. Коренюк, д-р екон. наук, професор

e-mail: korenyukp@gmail.com

ORCID ID: 0000-0001-8321-3199

Дніпровський державний технічний університет

А. С. Зеніна-Біліченко, кандидат економічних наук, доцент

e-mail: t.bilichenko@gmail.com

ORCID: 0000-0001-6147-2827

Національний університет харчових технологій

ОСОБЛИВОСТІ МИТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВІТЧИЗНЯНОГО ПРОДОВОЛЬЧОГО РИНКУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Зростаючі темпи споживання якісних продуктів харчування та продовольчої використання сприяють загостренню глобальної продовольчої проблеми. Митне регулювання вітчизняного продовольчого комплексу має сприяти економічному захисту вітчизняного товаровиробника від недоброякісного імпорту продовольства. Потрібно перейти до формування ефективної державної підтримки у вигляді митного регулювання під призою підтримки сільськогосподарських підприємств.

***Ключові слова:** регулювання, митне, продовольчий, ринок, комплекс, підтримка, держава*

Постановка проблеми. Основною метою будь-якого розвитку є підвищення ефективності діяльності об'єкта. Ефективний розвиток галузей продовольчого комплексу тісно пов'язаний з реалізацією ресурсного потенціалу його окремих галузей. Потенціал продовольчого комплексу за сутністю та змістом є системою реалізації можливостей матеріальних та нематеріальних ресурсів, індивідуальних намірів керівників підприємства щодо реалізації соціальних та економічних цілей, які у сукупності з рядом інших факторів взаємодії можуть забезпечити ефективний розвиток галузей продовольчого комплексу, зокрема хлібопекарської та м'ясопереробної промисловості. У той же час для підприємств харчової галузі характерна ситуація, коли можливості окремих підприємств використовуються лише в межах поточного попиту споживача.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема зростання виробництва продовольства є досить актуальною для України в сучасних умовах. Окремі складові питання виробництва продовольчої сировини і продуктів харчування в контексті державного та митного регулювання вітчизняного продовольчого ринку були досліджені у працях таких вітчизняних вчених як М. Ф. Бабієнко [7], Я. Базилюк [19], Босенко А.В. [1], Власов В. [2], Гавриленко Т. [3], Гайдуцький П. І. [4], Котвицька Н. М. [5], Кропивко М. Ф. [6], М. М. Кулаєць [7], Куліш А. М. [8], П. А. Лайко [7], Латинін М.А. [9], В.О. Непочатенко [11], Онегіна В. М. [12], Островська І. П. [11], Пасхавер Б. [13], Пашко П. В. [14], А.І. Пляскіна [17], Н. В. Ревуцька [15], Руликівський В. [16], О.А. Савчук [17], Скидан О. [18], Г. Стирнік [19], Фещенко Н.М. [20], Філатов В. В. [20], Філіпенко Т. В. [20] та ряд інших видатних вчених-економістів аграрного профілю. Тобто, потрібно досліджувати вплив митного регулювання на експортно-імпортні операції з метою зниження сировинної частки у нашому експорті та оптимізації імпорту продовольчої сировини та продуктів харчування. Виникає проблема ефективного впливу митного регулювання на активізацію продовольчого ринку в Україні.

Формулювання цілей статті. Метою дослідження є проведення авторських досліджень щодо визначення особливостей впливу митного регулювання вітчизняного продовольчого ринку в сучасних умовах.

Виклад основного матеріалу. В сучасних умовах зростаючі темпи споживання якісних продуктів харчування та продовольчої використання сприяють загостренню глобальної продовольчої проблеми. Процес виробництва продуктів харчування та сировини для харчової і переробної промисловості забезпечується взаємодією виробничої, природної, природовідтворювальної, природоохоронної, управлінської та інших підсистем загальної системи продовольчої безпеки України. В умовах дефіциту продовольчої продукції при наявності потужного природно-ресурсного потенціалу в Україні, національний продовольчий комплекс нині не забезпечує навіть власні потреби у продовольстві.

Причин такої складної економічної ситуації не бракує. Але на дану проблему доцільно подивитися як на подолання тих стримуючих чинників, які не жають можливість це зробити. З одного боку це потужний природно-ресурсний потенціал світового значення. Так, при досягненні показників продуктивності аграрного природного ресурсного потенціалу на рівні Європейського Союзу Україна змогла б прогодувати 200–250 млн чол., що свідчить про значні нереалізовані продовольчі можливості.

Відчувається брак обсягів реальних інвестицій у харчову та переробну промисловість. Так, стратегічною метою інноваційної політики в продовольчій сфері є забезпечення зростання валового внутрішнього продукту за рахунок виробництва якісно нових продуктів харчування та продовольчої сировини на основі запровадження інноваційних технологій виробництва та переробки. На нашу думку, досягнення еквівалентності обміну між промисловістю та агропродовольчим комплексом, сприятиме формуванню умов для прибутковості аграрного виробництва, тим самим збільшуючи інвестиційну привабливість окремих галузей продовольчого комплексу.

І, якщо проаналізувати динаміку інвестицій у галузі продовольчого комплексу, то цілком доцільно зробити висновок про те, що має місце позитивні тенденція до їх зростання у відносному виразі. Проте, у абсолютному виразі з урахуванням реальних потреб промисловості вони є катастрофічно недостатніми. В той же час інноваційною діяльністю в цілому в промисловості займалися 1715 досліджуваних підприємств, що складає 16,8 відсотків промислових підприємств проти 17,4 відсотки у 2012 році (1758 підприємств). Відмітимо, що харчова і переробна промисловість є швидкооборотною галуззю, де оборот коштів за рік здійснюється від 2 до 3 раз. В той же час в Україні наявна потужна сировинна база для переробних галузей продовольчого комплексу. Має місце використання винаходів, корисних моделей, промислових зразків, але, як правило вони створюються та фінансуються не за рахунок Державного бюджету. На перший погляд, здається позитивним факт економії бюджетних коштів. Але, як показує досвід розвинутих країн, держава не може бути осторонь інноваційних процесів у таких швидкооборотних і, водночас, пріоритетних галузях як харчова та переробна промисловість. Доцільно відмітити, що дана галузь у сукупність з сільськогосподарським виробництвом як сировинною базою формує продовольчу безпеку державі, визначаючи співвідношення експорту-імпорту продукції харчової та переробної промисловості (табл. 1.).

Так, виходячи з даних таблиці 1, спостерігається тенденція позитивного експортно-імпортного балансу продовольчих продуктів, тобто експорт окремих видів та груп продовольчих товарів переважає над імпортом. Парадоксальним є той факт, що по живих тваринах та продукції тваринного походження спостерігається негативний експортно-імпортний баланс. Імпорт даних продуктів переважає над експортом в 1,9 рази або на 75 відсотків.

1. Співвідношення експорту та імпорту продукції харчової та переробної промисловості за 2019 р.

Види продовольчої продукції	Експорт		Імпорт		Порівняльні індекси	
	млн. дол. США	відсотків до загально-го обсягу	млн. дол. США	відсотків до загально-го обсягу	експорт у до імпорту	імпорту до експорту
Живі тварини, продукція тваринного походження	1084,1	1,7	1894,5	2,5	0,6	1,9
Продукти рослинного походження	8875,9	14,0	2670,0	3,5	3,3	0,3
Жири та олії тваринного або рослинного походження	3507,1	5,5	403,4	0,5	8,7	0,1
Готові харчові продукти	3571,7	5,6	3219,5	4,2	1,1	0,9

Складено та розраховано за даними Державної служби статистики України.

2. Основні напрями реформи державної підтримки продовольчого кормплексу

НАПРЯМИ	СПОСОБИ	РЕЗУЛЬТАТИ
1) пряма державна підтримка малих та середніх фермерів, а не агрохолдингів; 2) підтримка дрібних виробників, які можуть створювати продукцію з доданою вартістю та нові робочі місця; 3) чітке фокусування на цільових групах, стабільність результатів підтримки.	1) фінансова підтримка за рахунок компенсації кредитних ставок; 2) використання державної інфраструктури; 3) фонд підтримки малих сільськогосподарських виробників; 4) розвиток страхування; 5) субсидування дрібних фермерів та інші програми стимулювання окремих напрямів.	1) стимулювання органічного виробництва; 2) конкурентоспроможність та процвітання дрібних фермерів; 3) прозорість розподілу підтримки.

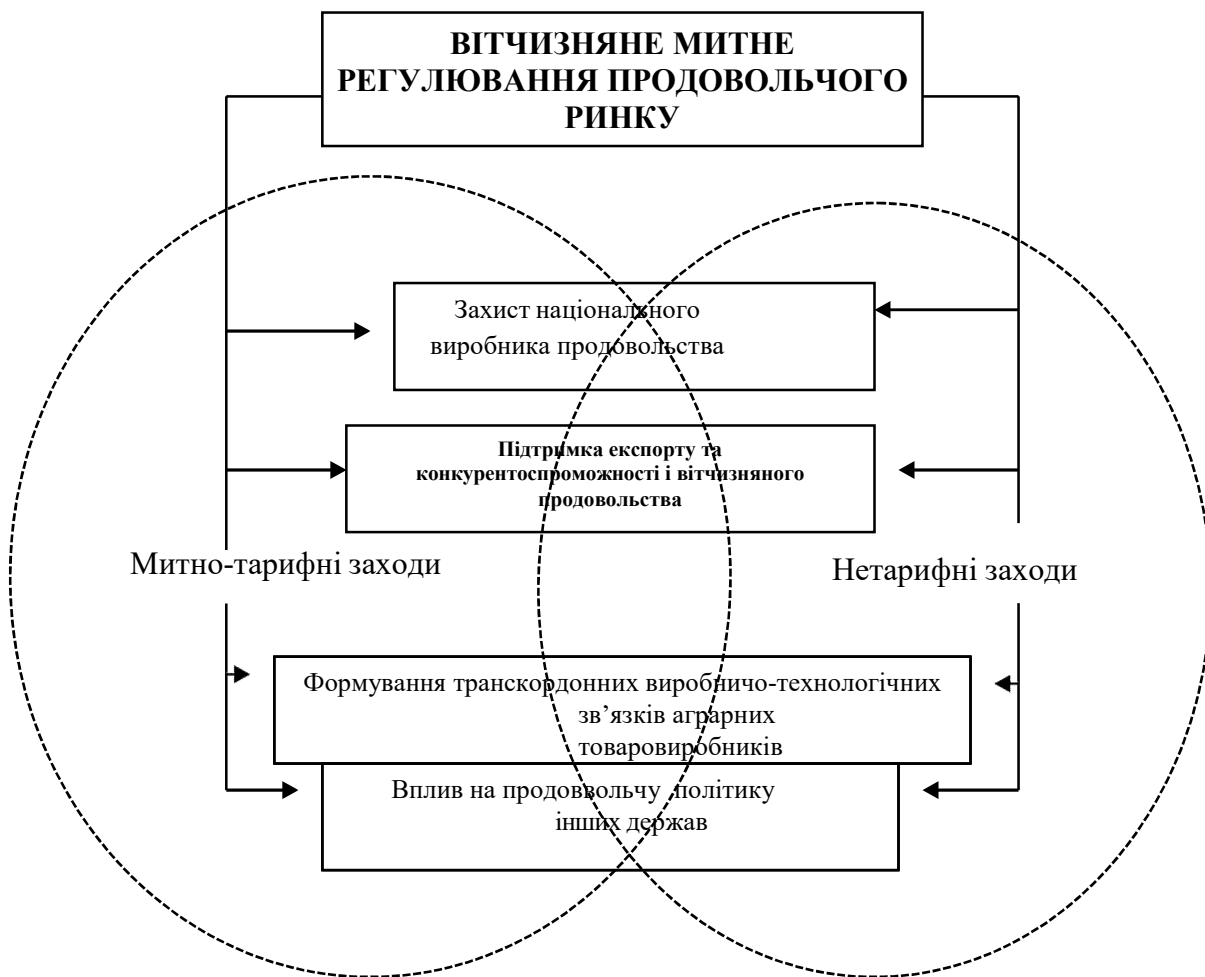
Взаємна залежність зовнішньоторговельних і митних відносин пояснюється тим, що політика, яка провадиться державою стосовно зовнішньоекономічних відносин, суттєво визначає характер митних відносин. У свою чергу, особливості побудови митних відносин в одній країні значно впливають на напрям розвитку міжнародних економічних відносин з іншими державами. Держава має комплексно захищати вітчизняних товаровиробників з метою нарощування потужного експортного потенціалу (табл. 2).

3. Основні динамічні принципи формування ефективної державної митної політики щодо продовольчого комплексу

Принцип	Сутність принципу	Правова основа
Принцип єдності державного регулювання ЗЕД та контролю за її здійсненням	Україна самостійно формує систему та структуру державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності на її території	ч. 1 ст. 8 Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність»
Принцип єдності	В Україні діють єдині правила щодо порядку переміщення через митний кордон товарів та інших предметів	ч. 1 ст. 96 Митного Кодексу України
Принцип єдності митної території України	Територія України, в тому числі території штучних островів, установок та споруд, що створюються в економічній (морській) зоні України, над якими Україна має виключну юрисдикцію щодо митної справи, становить єдину митну територію	ст. 5 Митного Кодексу України
Принцип гармонізації та уніфікації митної діяльності України з світовими нормами і стандартами	Визнається прагнення України інтегруватися до світової економічної системи, загальноєвропейських економічних процесів, приєднатися до Світової Організації Торгівлі (СОТ/№ГО), для чого необхідно привести національні митні стандарти у відповідність з світовими принципами та вимогами	ч. 2 ст. 3 Митного Кодексу України
Принцип юридичної рівності і недискримінації, виключення невіправданого втручання держави у ЗЕД	Гарантується кожному право на підприємницьку діяльність, що не заборонена законом	ст. 42 Конституції України, ч. 4 ст. 2 Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність»

В рамках реального захисту вітчизняного виробника продуктів харчування та продовольчої сировини проводиться досить ефективна митна політика щодо регулювання вітчизняного продовольчого ринку, яка базується на наступних принципах (табл. 3).

Митному регулюванню, як сучасному важливому засобу регулювання ЗЕД, відводиться важлива роль, з позиції взаємодії країн з різними соціально- економічними умовами через налагодження торгових відносин. Це визначає вплив митного регулювання на розвиток міжнародної торгівлі та рух інвестиційних ресурсів. Основні напрями впливу показано на рисунку.

Напрями впливу митного регулювання на економічні процеси у продовольчому комплексі

Митне регулювання вітчизняного продовольчого комплексу має сприяти економічному захисту вітчизняного товаровиробника від недоброякісного імпорту продовольства. В той же час є потреба у митному

захисті вітчизняних експортерів продовольства. Розгляд митних відносин через митну політику держави зумовлений тим, що митна політика уособлює заходи, спрямовані на відбиття в законах, методах регулювання міжнародних економічних відносин системи цінностей і пріоритетів у відносинах з іншими країнами. Наприклад, в Україні на 2018 р. порядок отримання державної підтримки визначено відповідно до Закону України «Про Державний бюджет України на 2018 рік». Законом передбачені видатки в обсязі 12 794,1 млн грн, з них за програмами підтримки розвитку АПК – 6 311,0 млн. грн., в тому числі: фінансова підтримка заходів в агропромисловому комплексі шляхом здешевлення кредитів – 66,0 млн грн; фінансова підтримка розвитку фермерських господарств – 1000,0 млн грн; державна підтримка розвитку, закладення молодих садів, виноградників та ягідників і нагляд за ними – 300,0 млн грн; державна підтримка галузі тваринництва – 4000,0 млн грн; фінансова підтримка сільгосптоваровиробників – 945,0 млн грн.

Отже, митне адміністрування виступає важливим інституціональним середовищем для здійснення зовнішньоекономічної діяльності її учасниками і напрямом діяльності органів центральної виконавчої влади. Саме тому, у межах реалізації функцій і завдань покладених на складові митного адміністрування визначаються правила поведінки, порядок дій, норми примусу і покарання.

Розглядаючи основні напрями державної підтримки необхідно відзначити наступне. Система бюджетних субсидій, дотацій і компенсацій має бути гнучкою, відповідати поточним потребам села, реагувати на змінну економічної ситуації. Проте, тут, необхідно дотримуватися певної стратегії розвитку. Не можна допускати, аби напрями прямої бюджетної підтримки склалися спонтанно, як реакція на виникаючі об'єктивні і суб'єктивні проблеми. Пряма державна підтримка має бути в першу чергу спрямована на стимулювання підвищення ефективності сільськогосподарського виробництва. Її основними принципами є: адресність, прозорість і зрозумілість механізмів для сільськогосподарських товаровиробників.

На даний час найважливіший напрям державної підтримки сільськогосподарських підприємств виступає бюджетне інвестування. Очевидно, що ні в даний час, ні в перспективі не можна відмовлятися від державного інвестування сільськогосподарських підприємств, виступаючих, з одного боку, одними з важелів структурної політики в

галузі, а, з іншого, – формою реалізації прав держави-власника виробництва. В цілому, узагальнюючи вищевикладене, слід зазначити, що, не дивлячись на обмежені обсяги державної підтримки, недосконалість механізмів її проведення, неповнота і невчасність виплати коштів, державна бюджетна підтримка дещо згладжує негативний вплив кризи сільськогосподарських підприємств. Без неї збитковість в цілому по сільському господарству була б значно вища. Хоча державне втручання дещо уповільнило спад виробництва сільськогосподарських підприємств, він, проте, має бути визнаний стагнаційним.

В рамках вищевказаного слід перейти до формування ефективної державної підтримки у вигляді митного регулювання під призмою підтримки сільськогосподарських підприємств. Так, в сучасних умовах особливостями розвитку сільськогосподарського виробництва має стати орієнтація на інвестиційно-інноваційний розвиток шляхом здійснення різних форм інвестування господарської діяльності. Наприклад, структура джерел фінансування сільськогосподарських підприємств у 2019 р. була такою: власні кошти – 55,2 %, позики – 16,6, іноземні інвестиції – 24,4, кошти державного бюджету – лише 0,1 %.

Але, мають місце і певні проблеми. Так, стримуючими чинниками підвищення ефективності виробництва продуктів харчування та продовольчої сировини у сільськогосподарських підприємствах є: недостатній рівень прибутковості, нерозвиненість іпотеки в сільському господарстві, нестача ліквідності фінансових інститутів, низька диверсифікованість фінансових продуктів, високі процентні ставки кредитів, завищені вимоги до заставного майна, невідпрацьованість механізмів страхування та управління ризиками, низький рівень використання фондових інструментів інвестування, обмеженість державного бюджету щодо підтримки інвестиційних процесів. Так, вирішення вищевказаних проблем у сукупності з ефективною митною політикою регулювання продовольчого ринку певною мірою сприятиме формуванню конкурентоздатного вітчизняного продовольчого комплексу.

Висновки. Митне регулювання будь-якої країни, як показує світовий досвід, забезпечує певний рівень надходжень до Державного бюджету, тобто сприяє макроекономічній стабілізації. Крім того, створюються належні умови для конкуренції вітчизняних і зарубіжних товаровиробників на внутрішньому і зовнішньому ринках продовольства.

На основі аналізу зовнішніх чинників (попиту споживачів) та власного потенціалу підприємства (налагоджене виробництво) сформовані основні принципи та напрями розвитку вітчизняного продовольчого комплексу. Виявлені перспективні шляхи розвитку митного регулювання продовольчого ринку з урахуванням наявного потужного ресурсного потенціалу для виробництва якісних екологічнобезпечних продуктів харчування та продовольчої сировини.

Подальші дослідження доцільно спрямувати в бік визначення перешкод інноваційного розвитку та пошук шляхів їх подолання для підприємств вітчизняного продовольчого комплексу.

Бібліографічний список.

1. Босенко А.В. Аналіз досвіду державного регулювання агропромислового комплексу у розвинених країнах / А.В. Босенко // Економічний простір. – 2011. - № 53. – С. 46-58.
2. Власов В. Пріоритетні проблеми агропродовольчого розвитку / В. Власов // Економіка України. – 2009. – № 11. – С. 92–93.
3. Гавриленко Т. Міжнародний імідж споживчого кошика України / Т. Гавриленко // Маркетинг в Україні. – 2010. – № 1. – С. 4–7.
4. Гайдучий П. І. Про основні засади реформування системи державної підтримки сільського господарства та сільської території // Економіка АПК. – 2005. – №11. – С. 43–48.
5. Котвицька Н. М. Організаційно-економічні засади ефективної агропродовольчої політики в Україні : автореф. дис. / Н. М. Котвицька. – 2009. – 20 с.
6. Кропивко М. Ф. Методичний підхід до формування організаційно-економічного механізму державної підтримки розвитку сільського господарства // Економіка АПК. – 2006. – №11. – С. 13–18.
7. Кулаєць М. М. Формування продовольчих ресурсів в Україні / М. М. Кулаєць, М. Ф. Бабієнко, П. А. Лайко та ін. // Економіка АПК. – 2010. – № 2. – С. 41-46.
8. Куліш А. М. Удосконалення митного законодавства України як фактор підвищення ефективності діяльності правоохоронної системи / А. М. Куліш // Фінансове право. – 2009. – № 1. – С. 296-300.
9. Латинін М.А. Аграрний сектор економіки України: механізм державного регулювання: [Моногр.] / М.А. Латинін – Х.: Вид-во ХарПІ НАДУ “Магістр”, 2006. – 376 с.

10. Митний кодекс України від 13.03.2012 р. № 4495-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>.

11. Островська І. П. Аналіз формування інноваційного потенціалу переробної промисловості аграрного виробництва України / І.П. Островська, В.О. Непочатенко // Інвестиції: практика та досвід. – 2014. – №2. – С. 86–89.

12. Онегіна В. М. Державне регулювання цін і доходів сільськогосподарських товаровиробників: монографія. – К.: ННЦІА, 2007. – 590 с.

13. Пасхавер Б. Цінова конкурентність аграрного сектору / Б. Пасхавер// Економіка України. – 2007. – № 1. – С. 78-93

14. Пашко П. В. Митна безпека (теорія, методологія та практичні рекомендації) : монографія / Пашко П. В. – Львів : ІРД НАН України, 2009. – 628 с., іл.

15. Ревуцька Н.В. Харчова промисловість України: оцінка діючих бізнес-моделей в галузі / Н.В. Ревуцька // Актуальні проблеми економіки. – 2003. – № 12(30). – С. 89 – 96.

16. Руликівський В. Система показників оцінювання впливу агропромислового комплексу на ефективність забезпечення продовольчої безпеки держави / В. Руликівський // Вісн. НАДУ при Президентові України. – 2009. – № 1. – С. 114–121.

17. Савчук О.А. Стратегічні фактори успіху харчових підприємств / О.А. Савчук, А.І. Пляскіна // Вестник ХНТУ. – 2006. – № 3 (26). – С. 208 – 210.

18. Скидан О. Продовольча сфера України в умовах глобалізаційних викликів / О. Скидан // Економіка України. – 2009. – № 11. – С. 53–64.

19. Сучасні тенденції реалізації митної політики України / Г. Стирнік, Я. Базилюк [Електронний ресурс] — <http://www.niss.gov.ua/Monitor/Juni/3.htm>

20. Феценко Н.М. Окремі аспекти державної підтримки сільськогосподарських товаровиробників // Агроінком. – 2006. – № 3–4. – С. 10–12.

21. Філіпенко Т. В., Філатов В. В. Правові форми співробітництва в галузі вдосконалення митного законодавства України // Митна справа. – 2009. – № 6. – С. 28-34.

References.

1. Bosenko, A.V., (2011), *Analiz dosvidu derzhavnoho rehuliuvannia ahro-promyslovoho kompleksu u rozvynenykh krainakh.* (Analysis of the experience of state regulation of agro-industrial complex in developed countries) *Ekonomichniy prostir.* # 53, S. 46-58. [in Ukrainian].
2. Vlasov, V., (2009), *Priorytetni problemy ahroprodovolchoho rozvytku.* (Priority problems of agri-food development) *Ekonomika Ukrainy.* # 11, S. 92-53. [in Ukrainian].
3. Havrylenko, T., (2010), *Mizhnarodnyi imidzh spozhyvchoho koshyka Ukrainy.* (International image of the consumer basket of Ukraine) *Marketynh v Ukraini.* # 1, S. 4-7. [in Ukrainian].
4. Haidutskyi, P.I., (2005), *Pro osnovni zasady reformuvannia systemy derzhavnoi pidtrymky silskoho hospodarstva ta silskoi terytorii.* (On the basic principles of reforming the system of state support for agriculture and rural areas) *Ekonomika APK.* # 11, S. 43-48. [in Ukrainian].
5. Kotvytska, N. M., (2009), *Orhanizatsiino-ekonomichni zasady efektyvnoi ahroprodovolchoi polityky v Ukraini.* (Organizational and economic principles of effective agri-food policy in Ukraine) Extended abstract of candidate's thesis. Kyiv: Instytut zakonodavstva VR Ukrainy [in Ukrainian].
6. Kropyvko, M.F., (2006), *Metodychnyi pidkhid do formuvannia orhanizatsiino-ekonomichnoho mekhanizmu derzhavnoi pidtrymky rozvytku silskoho hospodarstva.* (Methodical approach to the formation of organizational and economic mechanism of state support for agricultural development) *Ekonomika APK.* # 11, S. 13-18. [in Ukrainian].
7. Kulaiets, M.M., Babiienko, M.F. and Laiko, P.A., (2010), *Formuvannia prodovolchyykh resursiv v Ukraini.* (Formation of food resources in Ukraine) *Ekonomika APK.* # 2, S. 41-46. [in Ukrainian].
8. Kulish, A.M., (2009), *Udoskonalennia mytnoho zakonodavstva Ukrainy yak faktor pidvyshchennia efektyvnosti diialnosti pravoohoronnoi systemy.* (Improving the customs legislation of Ukraine as a factor in improving the efficiency of the law enforcement system) *Finansove pravo.* # 1, S. 296-300. [in Ukrainian].
9. Latynin, M.A., (2006), *Ahrarnyi sektor ekonomiky Ukrainy: mekhanizm derzhavnoho rehuliuvannia.* (Agrarian sector of Ukraine's economy: the mechanism of state regulation) KHARKIV: Vydavnytstvo KharRI NADU “Mahistr” [in Ukrainian].

10. Customs Code of Ukraine. (2012, March 13). Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. Kyiv: Parlam. vyd-vo. Retrieved from: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/4495-17> [in Ukrainian].

11. Ostrovska, I.P. and Nepochatenko, V.O., (2014), *Analiz formuvannia innovatsiinoho potentsialu pererobnoi promyslovosti ahrarnoho vyrobnytstva Ukrainy*. (Analysis of the formation of the innovative potential of the processing industry of agricultural production in Ukraine) *Investytsii: praktyka ta dosvid*. # 2, S. 86-89. [in Ukrainian].

12. Onehina, V.M., (2007), *Derzhavne rehuliuвання tsin i dokhodiv silskohospodarskykh tovarovyrobnykiv*. (State regulation of prices and incomes of agricultural producers) Kyiv: NNTSIA. [in Ukrainian].

13. Paskhaver, B., (2007), *Tsinova konkurentnist ahrarnoho sektoru*. (Price competitiveness of the agricultural sector) *Ekonomika Ukrainy*. # 1, S. 78-93. [in Ukrainian].

14. Pashko, P.V., (2009), *Mytna bezpeka (teoriia, metodolohiia ta praktychni rekomendatsii)*. (Customs security (theory, methodology and practical recommendations)) Lviv : IRD NAN Ukrainy. [in Ukrainian].

15. Revutska, N.V., (2003), *Kharchova promyslovist Ukrainy: otsinka diiuchykh biznes-modelei v haluzi*. (Food industry of Ukraine: assessment of current business models in the industry) *Aktualni problemy ekonomiky*. # 12(30), S. 89-96. [in Ukrainian].

16. Rulykivskiy, V., (2009), *Systema pokaznykiv otsiniuvannia vplyvu ahropromyslovoho kompleksu na efektyvnist zabezpechennia prodovolchoi bezpeky derzhavy*. (The system of indicators for assessing the impact of the agro-industrial complex on the effectiveness of food security of the state) *Visnyk NADU pry Prezydentovi Ukrainy*. # 1, S. 114-121. [in Ukrainian].

17. Savchuk, O.A. and Pliaskina, A.I., (2006), *Stratehichni faktory uspikhu kharchovykh pidpriemstv*. (Strategic factors of success of food enterprises) *Visnyk KhNTU*. # 3(26), S. 208-210. [in Ukrainian].

18. Skydan, O., (2009), *Prodovolcha sfera Ukrainy v umovakh hlobalizatsiinykh vyklykiv*. (Ukraine's food sector in the face of globalization challenges) *Ekonomika Ukrainy*. # 11, S. 53-64. [in Ukrainian].

19. Styrnik, G. and Bazyliuk, J. *Modern trends implementation of customs policy Ukraine*. (Suchasni tendentsii realizatsii mytnoi polityky Ukrainy), [Online], available at: <http://www.niss.gov.ua/Monitor/Juni/3.htm>

20. Feshchenko, N.M., (2006), *Okremi aspekty derzhavnoi pidtrymky silskohospodarskykh tovarovyrobnykiv*. (Some aspects of state support for agricultural producers) *Ahroinkom*. # 3-4 S. 10-12. [in Ukrainian].

21. Filipenko, T.V. and Filatov, V.V., (2009), *Pravovi formy spivrobotnytstva v haluzi vdoskonalennia mytnoho zakonodavstva Ukrainy*. (Legal forms of cooperation in the field of improving the customs legislation of Ukraine) *Mytna sprava*. # 6, S. 28-34. [in Ukrainian].

П.И. Коренюк, А.С. Зенина-Биличенко. Особенности таможенного регулирования отечественного продовольственного рынка в современных условиях. Рост потребления качественных продуктов питания усугубляет глобальную продовольственную проблему. Таможенное регулирование пищевой промышленности Украины должно способствовать экономической защите отечественных производителей от импорта некачественных продуктов. Необходимо перейти к формированию эффективной государственной поддержки в виде таможенного регулирования через призму развития сельскохозяйственных предприятий.

Ключевые слова: таможенное регулирование, продовольственный рынок, комплекс, поддержка, государство

P.I. Korenyuk. A.S. Zenina-Bilichenko. Features of customs regulation of the domestic food market in modern conditions. The growing rate of quality food products consumption is exacerbating the global food problem. Customs regulation of the Ukrainian food industry should contribute to the economic protection of domestic producers from substandard provision imports. It is necessary to go on to the formation of effective state support in the form of customs regulation through the prism of agricultural enterprises development.

Key words: customs regulation, food market, complex, support, state

Стаття надійшла до редакції: 13.02.2021 р.